

UZASADNIENIE

wyroku częściowego

(...) (...) - S. T., E. L., (...) spółka jawna z siedzibą w W. - W. złożyła 6 listopada 2019 r. pozew przeciwko D. T. i Z. T. jako solidarnie pozwanym członkom zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością działającej pod nazwą Zakład (...) z siedzibą w P., domagając się na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. kwoty 214.296,48 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi w stosunku do D. T. od 25 marca 2019 r., a w stosunku do Z. T. od 20 września 2018 r. Jednocześnie powódka wniosła o zasądzenie od pozwanych kosztów postępowania według norm przepisanych.

Strona powodowa powołała się na tytuł wykonawczy, co do którego egzekucja przeciwko spółce okazała się bezskuteczna (nakaz w sprawie VIII GNc 467/17), a także wskazała, że wystosowała do pozwanych wezwania do zapłaty należności znajdującej oparcie w art. 299 § 1 k.s.h. (w tym należności głównej, skapitalizowanych odsetek oraz kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego).

Na dochodzoną pozewem kwotę 214.296,48 zł składają się następujące należności:

- 1) 194.926,95 zł - kwota zasądzona nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym wydanym przez Sąd Okręgowy w Szczecinie 14 grudnia 2017 r. w sprawie VIII GNc 467/17, w tym 175.992,25 zł z tytułu należności głównej oraz 18.934,70 zł z tytułu skapitalizowanych odsetek od dnia wymagalności do dnia poprzedzającego wniesienie pozwu, tj. 21 września 2017 r.;
- 2) 10.616,84 zł tytułem odsetek od kwoty 175.992,25 zł (należności głównej zasądzonej nakazem), skapitalizowanych za okres od 22 września 2017 r. do dnia stwierdzenia bezskuteczności egzekucji, tj. 3 lipca 2018 r.,
- 3) 5.817 zł tytułem kosztów procesu zasądzonych nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym wydanym przez Sąd Okręgowy w Szczecinie 14 grudnia 2017 r. w sprawie VIII GNc 467/17,
- 4) 2.809,69 zł tytułem kosztów postępowania egzekucyjnego wraz z kosztami zastępstwa prawnego w postępowaniu egzekucyjnym, ustalonych postanowieniem komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z 3 lipca 2018 r.,
- 5) 126 zł tytułem kosztów postępowania o nadanie klauzuli wykonalności nakazowi zapłaty wydanemu przez Sąd Okręgowy w Szczecinie 14 grudnia 2017 r. w sprawie VIII GNc 467/17.

Pozwany D. T. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie w stosunku do niego powództwa w całości. Uzasadniając swoje stanowisko wskazał, że nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania objęte niniejszym pozewem ani też nie ponosi winy za zwrot wniosku o ogłoszenie upadłości Zakładu (...) sp. z o.o. w P., który złożył pozwany Z. T. (ojciec D. T.). Nadto w jego ocenie brak złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości nie wpłynąłby negatywnie na poziom zaspokojenia wierzycieli, gdyż spółka nigdy nie posiadała żadnego wartościowego majątku trwałego, a jej kapitałem były wartości niematerialne. Pozwany D. T. podniósł także, iż w okresie, kiedy sprawował funkcję prezesa zarządu, spółka posiadała pełną zdolność do zaciągania i wykonywania zobowiązań, nie zachodziły zatem przesłanki do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości.

Postanowieniem z 13 sierpnia 2020 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie na podstawie art. 177 § 1 pkt 6 w zw. z art. 139¹ k.p.c. zawiesił postępowanie wobec pozwanego Z. T.. Po doręczeniu pozwu Z. T. przez komornika sądowego postępowanie wobec Z. T. zostało podjęte.

Pozwany Z. T. nie stawił się na rozprawę wyznaczoną na 22 października 2020 r., złożył jednakże pismo procesowe z 20 października 2020 r., w którym usprawiedliwił swoją nieobecność na rozprawie, a także wdał się spór powołując zarazem dowody z zeznań świadków.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Zakład (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego 19 września 2003 r. Od początku istnienia spółki członkami zarządu byli: D. T., K. T. i Z. T.. D. T. jest synem K. T. i Z. T..

11 października 2016 r. z KRS wykreślono wpis D. T. jako członka zarządu spółki.

K. T. od 19 września 2003 r. do 11 października 2016 r. pełniła funkcję wiceprezesa zarządu, zaś od 11 października 2016 r. do śmierci, tj. do 24 października 2016 r. funkcję prezesa zarządu.

Z. T. od początku istnienia spółki pozostaje wiceprezesem zarządu, jednocześnie od 24 października 2016 r. jest jedynym członkiem zarządu.

Do składania oświadczeń woli w imieniu spółki upoważniony jest każdy z członków zarządu jednoosobowo do kwoty 50.000 zł, powyżej tej kwoty do kwoty 100.000 zł wymagane jest współdziałania dwóch członków zarządu łącznie, a powyżej kwoty 100.000 zł wymagane jest współdziałanie wszystkich członków zarządu.

Fakty niesporne, nadto: odpis pełny z KRS z 5.11.2019 r. (k. 42 – 47)

odpis skrócony aktu zgonu - fotokopia (k. 74)

Zakład (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. dokonywała zakupów od (...) (...) - S. T., E. L., (...) spółki jawnej z siedzibą w W. - W..

Fakt niesporny

W piśmie z 24 lutego 2016 r. D. T. – prezes zarządu Zakładu (...) sp. z o.o. – zwrócił się do (...) (...) - S. T., E. L., T. C. sp.j. przepaszając za zwłokę w regulowaniu zobowiązań. Poinformował zarazem, że w chwili obecnej spółka oczekuje uregulowania swoich należności za dostarczone urządzenia od rosyjskiego klienta, który pierwsze płatności uruchomi w drugim tygodniu marca z systematyczną spłatą do końca marca 2016 roku. W związku z powyższym zobowiązał się do sukcesywnych spłat długów Zakładu (...) sp. z o.o. w marcu 2016 roku oraz poprosił – mając na uwadze bardzo dobrą dotychczasową współpracę – o pomoc w przejściowej i trudnej sytuacji.

Dowód: pismo D. T. z 24 lutego 2016 r. (k. 183)

Pismem z 11 kwietnia 2016 r., adresowanym do (...) sp. z o.o. w P., D. T. oświadczył, że niniejszym składa rezygnację ze sprawowanej funkcji członka zarządu w spółce od 11 kwietnia 2016 r.

11 października 2016 r. z KRS wykreślono wpis D. T. jako członka zarządu spółki.

Dowód: rezygnacja D. T. z 11.04.2016 - fotokopia (k.73)

odpis pełny z KRS z 5.11.2019 r. (k. 42 – 47)

W piśmie z 11 maja 2016 r. Zakład (...) sp. z o.o. zwrócił się do zarządu (...) (...) - S. T., E. L., T. C. sp.j. nawiązując do przesłanej propozycji harmonogramu spłaty zadłużenia oraz prosząc o ponowne przeanalizowanie tymczasowo trudnej sytuacji spółki. W piśmie zaproponowano spłatę zadłużenia w ratach, płatnych w okresie od 13 maja do 5 sierpnia.

Pismo zostało podpisane przez trzech członków zarządu: prezesa zarządu D. T. oraz wiceprezesów Z. T. i K. T..

Dowód: pismo z 11 maja 2016 r. (k. 186-186v)

W piśmie z 9 czerwca 2016 r. – działająca w imieniu (...) (...) - S. T., E. L., T. C. sp.j. – Firma (...) skierowała do prezesa zarządu Zakładu (...) D. T. pismo zatytułowane „wezwanie o spotkanie”, w którym wskazano, że wysokość zobowiązania Zakładu (...) sp. z o.o. opiewa na kwotę 175.922,25 zł plus odsetki ustawowe wynikające z nierozliczonych faktur.

Dowód: wezwanie z 9 czerwca 2016 r. (k. 117)

2 czerwca 2016 r. Zakład (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. złożyła w Sądzie Rejonowym Szczecin – Centrum w Szczecinie wniosek o ogłoszenie swojej upadłości.

Sprawa została zarejestrowana pod sygnaturą XII GU 167/16.

Pismem procesowym z 23 czerwca 2016 r. Zakład (...) sp. z o.o. w odpowiedzi na wezwanie do uzupełnienia braków formalnych wniosku o ogłoszenie upadłości przedstawiła informacje dotyczące spółki oraz złożyła wymienione w piśmie dokumenty.

Pismo procesowe z 23 czerwca 2016 r. zostało podpisane przez prezesa zarządu spółki Z. T. oraz wiceprezesa zarządu K. T..

Do pisma załączono rachunek zysków i strat za okres do 20 maja 2016 r., w którym wskazano, że w okresie sprawozdawczym spółka odnotowała zysk w wysokości 2.553,31 zł, zaś w poprzednim okresie sprawozdawczym stratę w wysokości 2.322.931,73 zł.

Załączono również liczący cztery strony spis wierzycieli spółki, z którego wynika, że spółka posiada licznych wierzycieli, w tym innych przedsiębiorców, banki, urząd skarbowy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, natomiast terminy spłat niezaspokojonych wierzytelności przypadają od połowy 2015 r.

Fakt niesporny, nadto: pismo procesowe z 23.06.2016 r. z załącznikami (k. 97 – 104)

K. T. zmarła 24 października 2016 r.

Dowód: odpis skrócony aktu zgonu - fotokopia (k. 74)

6 grudnia 2016 r. Zakład (...) sp. z o.o. podjęła uchwałę o zawieszeniu działalności spółki od 1 stycznia 2017 r. na okres 24 miesięcy, w związku z faktycznym zaprzestaniem prowadzenia działalności gospodarczej. Uchwałę podpisał Z. T., zamieszczając informację, że drugi wspólnik K. T. zmarła - brak ustalonego kręgu spadkobierców.

Dowód: uchwała z 6 grudnia 2016 r. (k. 74v).

Pismem z 30 stycznia 2017 r., sporządzonym pismem ręcznym, Z. T. oświadczył, że na dzień 30 stycznia 2017 r. Zakład (...) sp. z o.o. nie posiada żadnych składników majątku, w tym nieruchomości, ruchomości, wierzytelności, udziałów w innych spółkach, środków pieniężnych w kasie i na rachunku. Spółka nie prowadzi żadnej działalności, nie zatrudnia żadnych pracowników. Z. T. nie jest w stanie samodzielnie sporządzić sprawozdania finansowego spółki, a tym samym wskazać aktualnego stanu zobowiązań i pełnej listy wierzycieli, jednakże głównym wierzycielem spółki jest Zakład (...) Z. T., którego wierzytelność przekracza kwotę 1.487.000 zł. Spółka posiada szereg innych wierzycieli.

Dowód: pismo z 30 stycznia 2017 r. (k. 137)

W sprawie XII GU 167/16 Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie 8 lutego 2017 r. przesłuchał wiceprezesa zarządu Zakładu (...) sp. z o.o. Z. T.. Z. T. składając zeznania wskazał, że spółka została założona przez niego z synem i żoną, produkowała maszyny, była w dobrej kondycji finansowej. Problemy finansowe spółki zaczęły się w 2010 roku, kiedy D. T. ożenił się oraz razem z żoną wydał pieniądze spółki nie licząc się z jej kondycją finansową. Z. T. wskazał,

że jego syn źle prowadził spółkę, nie kończył robót, nie zapewniał nowych kontraktów. Syn – jak zeznał Z. T. – miał okradać spółkę, wywiózł też maszyny o wartości około 400.000 - 500.000 zł w czerwcu 2016 r., jednakże Z. T. nie założył z tego tytułu sprawy karnej. Obecnie syn nie kontaktuje się z ojcem.

Zarządzeniem z 27 marca 2017 r. wydanym w sprawie XII GU 167/16 prowadzonej przez Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie wniosek Zakładu (...) sp. z o.o. w P. o ogłoszenie upadłości tej spółki został zwrócony. W uzasadnieniu wskazano, że zarządzeniem z 27 lutego 2017 r. dłużnik zobowiązany został do złożenia aktualnego bilansu spółki, w terminie 7 dni, pod rygorem zwrotu wniosku. Powyższe zobowiązanie nie zostało wykonane, wprawdzie 11 dni po upływie terminu dłużnik złożył do akt sprawy dokumenty księgowe, zawierały one jednak wyłącznie rachunek zysków i strat oraz listy dostawców wraz z adresami oraz wykaz dokumentów otrzymanych na dzień 31 maja (...), wraz z pismem tym dłużnik nie złożył natomiast objętego zobowiązaniem bilansu spółki.

Dowód: postanowienie z 2 stycznia 2017 r. w przedmiocie dopuszczenia dowodu (k. 75)

protokół z 8 lutego 2017 r. (k. 76 – 76v)

zarządzenie z 27 marca 2017 r. (k. 77)

22 września 2017 r. w związku z brakiem płatności należności z tytułu sprzedaży łożysk tłocznych (...) (...) - S. T., E. L., T. C. sp.j. z siedzibą w W.–W. wniosła przeciwko Zakładowi (...) sp. z o.o. z siedzibą w P. pozew o zapłatę, domagając się zapłaty kwoty 194.926,95 zł, w tym 175.992,25 zł z tytułu należności głównych (z 11 faktur wystawionych za niezapłacone towary) oraz 18.934,70 zł z tytułu skapitalizowanych odsetek od dnia wymagalności każdej z faktur do dnia poprzedzającego wniesienie pozwu.

Roszczenia spółki (...) w stosunku do spółki (...) wynikały z faktur VAT wystawionych od 24 czerwca 2015 r. do 31 marca 2016 r.. Termin płatności faktury najstarszej przypadał na 22 września 2015 r. (fakturę wystawiono z odroczonym terminem płatności wynoszącym 90 dni), z kolei termin płatności dwóch ostatnich faktur wystawionych 18 marca 2016 r. i 31 marca 2016 r. – odpowiednio: 2 maja 2016 r. i 30 kwietnia 2016 r.

Żądanie pozwu obejmowało również skapitalizowane odsetki za opóźnienie w wysokości 18.934,70 zł, obliczone od dnia wymagalności każdej z faktur do dnia poprzedzającego wniesienie pozwu, tj. 21 września 2017 r.

Sprawa została zarejestrowana pod sygnaturą VIII GNc 467/17.

Fakty niesporne, nadto: pozew z 22.09.2017 r. (k. 25 – 27)

faktury VAT (k. 28 – 41)

14 grudnia 2017 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym w sprawie VIII GNc 467/17 nakazał Zakładowi (...) sp. z o.o. zapłacić na rzecz spółki jawnej (...), E. L., T. C. kwotę 194.926,95 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 22 września 2017 r. oraz kosztami postępowania w kwocie 5.817 zł.

Postanowieniem z 20 marca 2017 r. nakazowi zapłaty nadano klauzulę wykonalności, koszty postępowania klauzulowego ustalone zostały na kwotę 126 zł.

Fakty niesporne, nadto: nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z klauzulą (k. 20 – 21v)

27 marca 2018 r. (...) (...) - S. T., E. L., T. C. sp.j. wysłała do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Szczecin P. i Zachód w S. datowany na 26 marca 2018 r. wniosek o wszczęcie egzekucji w stosunku do Zakładu (...) sp. z o.o., na podstawie tytułu wykonawczego – nakazu zapłaty z 14 grudnia 2017 r. w sprawie VIII GNc 467/17, co do kwot: 194.926,95 zł tytułem należności głównej z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 22 września 2017 r., 5.817 zł tytułem kosztów postępowania, 126 zł tytułem kosztów nadania klauzuli wykonalności oraz kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu egzekucyjnym i kosztów egzekucyjnych. Spółka jawna wniosła o prowadzenie egzekucji z rachunków bankowych dłużniczki, ruchomości znajdujących się w miejscu prowadzenia działalności przez dłużniczkę,

wierzytelności lub innych praw majątkowych, nieruchomości dłużniczki. Jednocześnie spółka zleciła komornikowi poszukiwanie majątku dłużniczki na wypadek, gdyby nie można było ustalić majątku pozwalającego na zaspokojenie świadczenia, do którego może być skierowana egzekucja.

Postanowieniem z 3 lipca 2018 r., wydanym w sprawie Km 885/18, Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym Szczecin P. i Zachód w S. umorzył postępowanie egzekucyjne z uwagi na stwierdzenie bezskuteczności egzekucji, zwrócił wierzycielowi tytuł wykonawczy, ustalił koszty postępowania egzekucyjnego na kwotę 109,69 zł i w całości obciążył nimi dłużnika; przyznał też wierzycielowi reprezentowanemu w postępowaniu egzekucyjnym przez adwokata koszty zastępstwa prawnego w postępowaniu egzekucyjnym w wysokości 2.700 zł i w całości obciążył nimi dłużnika.

Ponadto komornik zwrócił wierzycielowi tytuł wykonawczy, na którym umieścił wzmiankę, że w wyniku egzekucji prowadzonej w sprawie Km 885/18 nie przekazano żadnej kwoty na rzecz wierzyciela.

Dowody: wniosek o wszczęcie egzekucji z potwierdzeniem nadania (k.21-22)

postanowienie z 3.07.2018 r. w sprawie Km 885/18 (k. 23 -24)

tytuł wykonawczy - nakaz zapłaty wydany w sprawie VIII GNc 467/17 (k. 20-20v)

Pismem z 6 marca 2019 r. (...) (...) - S. T., E. L., T. C. sp.j. wezwała D. T. – powołując się na bezskuteczność egzekucji wobec Zakładu (...) sp. z o.o. na podstawie nakazu zapłaty z 14 grudnia 2017 r. wydanego w sprawie VIII GNc 467/17 oraz przytaczając jako podstawę art. 299 k.s.h. – do zapłaty w terminie 7 dni kwoty 223.530,15 zł, na którą składała się kwota 194.926,95 zł tytułem należności głównej zasądzonej nakazem zapłaty wydanym w sprawie VIII GNc 467/17, 19.850,51 zł tytułem odsetek ustawowych za opóźnienie liczonych od 22 września 2017 r. do 6 marca 2019 r., 5.817 zł tytułem kosztów procesu, 126 zł tytułem kosztów nadania klauzuli wykonalności, 109,69 zł z tytułu kosztów postępowania egzekucyjnego prowadzonego w sprawie Km 885/18 oraz 2.700 zł tytułem kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym w sprawie Km 885/18.

Wezwanie zostało odebrane przez D. T. 16 marca 2019 r.

D. T. w piśmie z 19 marca 2019 r. w odpowiedzi na wezwanie wskazał, że nie widzi podstaw prawnych do uwzględnienia żądania, skoro od 12 kwietnia 2016 r. nie pełni funkcji prezesa zarządu spółki. Jednocześnie wniósł o sprecyzowanie podstaw swojej odpowiedzialności.

Dowód: wezwanie do zapłaty z 6.03.2019 r. z potwierdzeniem odbioru (k. 60 – 62)

pismo z 19 marca 2019 r. (k. 65)

Kolejne wezwanie do zapłaty (...) (...) - S. T., E. L., T. C. sp.j. wystosowała do D. T. pismem z 4 kwietnia 2019 r., w którym wezwała do zapłaty 214.333,87 zł w terminie 21 dni od dnia doręczenia pisma jednocześnie wskazując, że roszczenie wynika z niezapłaconych przez spółkę faktur VAT za sprzedany towar w postaci łożysk tocznych. W wezwaniu tym wskazano, że należności zasądzone nakazem zapłaty dotyczą roszczeń, które zostały zaciągnięte w czasie, kiedy D. T. pełnił funkcję prezesa zarządu spółki, przy czym (...) (...) sp.j. jest w posiadaniu pisma z 11 maja 2016 r., na którym widnieją podpisy trzyosobowego zarządu spółki, w tym D. T..

Na kwotę objętą wezwaniem składały się kwoty: 194.926,95 zł tytułem należności głównej zasądzonej nakazem zapłaty wydanym w sprawie VIII GNc 467/17, 10.654,23 zł tytułem odsetek ustawowych za opóźnienie liczonych od 22 września 2017 r. do 3 lipca 2018 r. (tj. do daty wydania postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji), 5.817 zł tytułem kosztów procesu, 126 zł tytułem kosztów nadania klauzuli wykonalności, 109,69 zł z tytułu kosztów postępowania egzekucyjnego prowadzonego w sprawie Km 885/18 oraz 2.700 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym w sprawie Km 885/18.

Pismo zostało odebrane przez D. T. 9 kwietnia 2019 r.

D. T. w piśmie z 24 kwietnia 2019 r. w odpowiedzi na powyższe wezwanie podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko w zakresie braku podstaw swojej odpowiedzialności za długi spółki.

Dowód: wezwanie do zapłaty z 4.04.2019 r. z potwierdzeniem odbioru (k. 67 – 40)

pismo z 24 kwietnia 2019 r. (k. 71 – 72)

Sąd zważył, co następuje:

Wyrok częściowy wydany został w stosunku do pozwanego D. T.. Powództwo wobec tego pozwanego okazało się uzasadnione.

Podstawą prawną roszczenia jest art. 299 § 1 k.s.h., zgodnie z którym: jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, członkowie zarządu odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania.

Art. 299 k.s.h. w § 2 stanowi natomiast, że: członek zarządu może się uwolnić od odpowiedzialności, o której mowa w § 1, jeżeli wykaże, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub w tym samym czasie wydano postanowienie o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego albo o zatwierdzeniu układu w postępowaniu w przedmiocie zatwierdzenia układu, albo że niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości nastąpiło nie z jego winy, albo że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewydania postanowienia o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego albo niezatwierdzenia układu w postępowaniu w przedmiocie zatwierdzenia układu wierzyciel nie poniósł szkody.

Obecnie w doktrynie i orzecznictwie nie budzi wątpliwości, że odpowiedzialność członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. ma charakter odszkodowawczy [por. np. uchwała SN z 7.11.2008 r. w sprawie III CZP 72/08 i późniejsze orzeczenia] i powstaje poprzez fakt poniesienia przez wierzyciela szkody, która polega na powstaniu w majątku wierzyciela uszczerbku, który z kolei ma źródło w braku możliwości wyegzekwowania należności od spółki, bądź też w obniżeniu potencjału majątkowego spółki, spowodowanego z winy członka zarządu. Art. 299 § 1 k.s.h. nie odwołuje się co prawda wprost do pojęcia szkody, jednak już art. 299 § 2 k.s.h. reguluje – występujące w przypadku odpowiedzialności odszkodowawczej – przesłanki egzoneracyjne, w tym w ostatnim zdaniu tej jednostki redakcyjnej ustawodawca nawiązuje wprost do pojęcia szkody.

Szkoda wierzyciela dłużnej spółki stanowi tym samym podstawę odpowiedzialności członka zarządu z art. 299 § 1 k.s.h., przy czym zarówno powstanie szkody, jak i inne przesłanki odpowiedzialności, tj. wina i związek przyczynowy, funkcjonują na zasadzie domniemania ustawowego. Odpowiedzialność odszkodowawcza członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością powstaje zatem w sytuacji, w której egzekucja prowadzona przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, a członek zarządu nie zdoła uwolnić się od odpowiedzialności na podstawie art. 299 § 2 k.s.h. Członek zarządu może przy tym bronić się dążąc do wykazania, że wierzyciel nie poniósł szkody utożsamianej z obniżeniem potencjału majątkowego spółki, (obalenie domniemania szkody, wynikającego z faktu bezskuteczności egzekucji), bądź do wykazania, że szkoda wierzyciela nie ma związku z prowadzeniem spraw spółki, które to członek zarządu prowadził z należyłą starannością (obalenie domniemania winy).

Co należy podkreślić – art. 299 § 1 i 2 k.s.h., zakładając możliwość uniknięcia odpowiedzialności przez członków zarządu wobec wierzyciela, wprowadza domniemanie winy członka zarządu, zaś uwolnienie się od tej odpowiedzialności może nastąpić, jeżeli zdoła on udowodnić co najmniej jedną ze wspomnianych przesłanek egzoneracyjnych, określonych w art. 299 § 2 k.s.h. Skoro zatem wprowadzone przez art. 299 § 1 k.s.h. domniemanie winy członka zarządu, skutkujące jego osobistą odpowiedzialnością, polega na możliwości postawienia członkowi zarządu zarzutu doprowadzenia do bezskuteczności egzekucji, to od tego zarzutu członek zarządu może się uwolnić poprzez udowodnienie braku swojej winy za bezskuteczność egzekucji wierzyciela z majątku spółki. Do bezskuteczności egzekucji dochodzi bowiem zgodnie z przyjmowanym przez ten przepis założeniem na skutek

nienależytego prowadzenia przez członka zarządu spraw spółki, przy czym nienależyte prowadzenie spraw spółki oznacza takie jego działania (bądź zaniedbania), które doprowadziły do sytuacji niewypłacalności spółki i tym samym bezskuteczności egzekucji. Koresponduje to z art. 293 § 2 k.s.h., który stanowi, że członek zarządu powinien przy wykonywaniu swoich obowiązków dołożyć staranności wynikającej z zawodowego charakteru swojej działalności. Jeśli zaś członek zarządu prowadzi sprawy spółki w sposób niezgodny z art. 293 § 2 k.s.h. (tj. nienależycie) i w konsekwencji doprowadzi do jej niewypłacalności (bezskuteczności egzekucji), to wówczas ponosi osobistą odpowiedzialność za zobowiązania spółki na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. Dodać trzeba przy tym, że pomiędzy szkodą wierzyciela (niewyegzekwowaniem od dłużnej spółki należności z uwagi na bezskuteczność egzekucji) a zawinionym działaniem członka zarządu, które doprowadziło do powstania szkody, istnieje winien związek przyczynowy.

Pozwany D. T. w odpowiedzi na pozew wskazał, że nie przeczy temu, iż pozostawał członkiem zarządu Zakładu (...) sp. z o.o. z siedzibą w P.; nie przeczył też temu, że wydany został wskazany w pozwie nakaz zapłaty przeciwko tej spółce; nie zaprzeczył też faktowi bezskuteczności egzekucji z nakazu prowadzonej przeciwko spółce. Wskazał jednakże, iż nakaz ten nie został zaskarżony, ponieważ zaniedbał tego drugi z członków zarządu spółki (...) (ojciec pozwanego D. T.). Pozwany D. T. wyraził jednakże wątpliwość co do zasadności swojej odpowiedzialności za długi Zakładu (...) sp. z o.o. wskazując m.in., że wezwanie do zapłaty skierowane w czerwcu 2016 r. obejmowało kwotę 175.992,25 zł (pozwany załączył do odpowiedzi na pozew kierowane do spółki wezwanie do zapłaty z 9 czerwca 2016 r., opiewające na taką właśnie kwotę główną), podczas gdy wezwanie do zapłaty z kwietnia 2019 r. (kierowane do pozwanego jako członka zarządu) wskazuje na kwotę 194.926,95 zł długu Zakładu (...) sp. z o.o. wobec powódki. D. T. podkreślił, że między rokiem 2016 a rokiem 2019 spółka nie dokonywała żadnych zakupów u powódki. Zauważyć w tym miejscu jednakże trzeba, że ta ostatnia kwota jest kwotą zasądzoną na rzecz powódki prawomocnym nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym wydanym w sprawie VIII GNC 467/17.

Odnosząc się do tego zarzutu wyjaśnienia wymaga, że w postępowaniu prowadzonym przeciwko członkowi zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością o zapłatę roszczenia, które znajduje oparcie w art. 299 § 1 k.s.h., członek zarządu nie może podnosić zarzutów dotyczących stosunku prawnego między powodem a spółką z ograniczoną odpowiedzialnością. Istnienie roszczenia powoda wobec spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jest na ogół stwierdzone tytułem egzekucyjnym (w rozpoznawanej sprawie prawomocnym nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym). Tym samym zarzuty pozwanego D. T. dotyczące istnienia roszczenia powodowej spółki wobec Zakładu (...) sp. z o.o. w P., a w szczególności dotyczące wysokości tego roszczenia, nie mogą prowadzić do oddalenia niniejszego powództwa.

Niezależnie od tego wskazać trzeba, że pozwany D. T. pełniąc jeszcze funkcję członka zarządu Zakładu (...) sp. z o.o. w pismach kierowanych do powódki nie przeczył istnieniu jej roszczeń, przeciwnie: w piśmie z 24 lutego 2016 r. przeproszał za zwłokę w regulowaniu zobowiązań oraz poprosił, mając na uwadze bardzo dobrą dotychczasową współpracę, o pomoc w przejściowej i trudnej sytuacji; zaś w piśmie z 11 maja 2016 r. (podpisanym przez trzech członków zarządu: prezesa zarządu D. T. oraz wiceprezesów Z. T. i K. T.) nawiązując do propozycji harmonogramu spłaty prosił o ponowne przeanalizowanie tymczasowo trudnej sytuacji spółki, proponując spłatę zadłużenia w ratach, płatnych w okresie od 13 maja do 5 sierpnia. Pozwany D. T. załączył do odpowiedzi na pozew kierowane do spółki datowane na 9 czerwca 2016 r. wezwanie do zapłaty kwoty 175.992,25 zł z odsetkami, nie przeczył zarazem, że taki dług obciążał Zakład (...) sp. z o.o. Różnica między kwotą wezwania kierowanego do spółki (...) z 9 czerwca 2016 r. a kwotą wezwania do zapłaty kierowanego do pozwanego jako członka zarządu z 9 kwietnia 2019 r. wynika stąd, że wezwanie do zapłaty z 9 kwietnia 2019 r. dotyczy należności zasądzonych nakazem zapłaty, a nakaz zapłaty wydany przez Sąd Okręgowy w Szczecinie w sprawie VIII GNC 467/17 obejmował nie tylko kwotę główną długu spółki, wynoszącą 175.992,25 zł, ale także skapitalizowane odsetki, nakazem zapłaty zasądzono więc od spółki razem z odsetkami kwotę 194.926,95 zł. Tym samym pozwany D. T. myli się w odpowiedzi na pozew wskazując, że roszczenia powódki wobec spółki powiększyły się w czasie między rokiem 2016 a rokiem 2019 (kiedy to Zakład (...) sp. z o.o. nie prowadziła już żadnej działalności i nie dokonywała żadnych zakupów), w obu wezwaniach do zapłaty ujęty jest bowiem ten sam dług spółki w wysokości 175.992,25 zł, do którego w wezwaniu z kwietnia z 2019 r. doliczono jedynie skapitalizowane odsetki.

Kolejny zarzut podniesiony w odpowiedzi na pozew przez D. T. nawiązuje do przesłanek egzoneracyjnych z art. 299 § 2 k.s.h., pozwany podniósł bowiem, że spółka nie była niewypłacalna w czasie, kiedy D. T. był prezesem jej zarządu, w tym czasie – wg twierdzeń pozwanego – były jedynie niewielkie zatory płatnicze. Dalej pozwany D. T. wskazywał, że nie ponosi odpowiedzialności za brak wniosku o ogłoszenie upadłości, wniosek został złożony bowiem przez jego rodziców, a pozwany D. T. udzielił rodzicom wszelkiej pomocy w złożeniu tego wniosku; pozwany podniósł również, że brak wniosku o upadłość nie wpłynął negatywnie na zaspokojenie powódki ani na poziom zaspokojenia innych wierzycieli, spółka nigdy bowiem nie miała trwałego majątku, jej kapitałem były zaś wartości niematerialne i prawne, dobra opinia, solidność, zasoby ludzkie oraz sposób zarządzania i podejście do klientów. Jak wynika z odpowiedzi na pozew pozwany D. T. uważa, że on sam zapewniał po stronie spółki wszystkie te wartości niematerialne, a po jego odejściu (rezygnacji z funkcji członka zarządu) wobec braku tych wartości niematerialnych szanse zaspokojenia wierzycieli spółki znacznie zmalały.

Odnosząc się do tych zarzutów w pierwszej kolejności wskazać trzeba, że z materiału dowodowego zebranego w sprawie [por. w szczególności odpis pozwu w sprawie VIII GNC 467/17 oraz załączniki do tego pozwu - 11 faktur VAT] wynika, że dług spółki stwierdzony nakazem zapłaty dotyczy należności głównej z 11 faktur VAT w łącznej wysokości 175.922,25 zł, przy czym faktury zostały wystawione w okresie od 24 czerwca 2015 r. do 31 marca 2016 r., zaś płatność faktury najstarszej przypadła na 22 września 2015 r., z kolei termin płatności dwóch ostatnich faktur wystawionych 18 marca 2016 r. i 31 marca 2016 r. przypadają odpowiednio na 2 maja 2016 r. i 30 kwietnia 2016 r. Zarazem dostrzec należy, że pozwany D. T. został wykreślony z KRS jako prezes zarządu Zakładu (...) sp. z o.o. 11 października 2016 r., natomiast pismo zawierające jego oświadczenie o rezygnacji ze sprawowanej funkcji członka zarządu datowane jest na 11 kwietnia 2016 r. W aktach sprawy znajduje się jedynie fotokopia tego pisma [k. 73], pozwany D. T. nie udowodnił natomiast kiedy pismo to zostało doręczone pozostałym członkom zarządu spółki, a dopiero od tej daty (daty doręczenia, a nie daty sporządzenia pisma) można przyjąć, że pozwany zrezygnował z pełnienia funkcji prezesa zarządu. Wskazać przy tym trzeba, że jeszcze 11 maja 2016 r. pozwany D. T. jako prezes zarządu spółki podpisał się pod pismem kierowanym do powódki, zawierającym prośbę o zgodę na spłatę zadłużenia w ratach. D. T. nie powołał w niniejszym postępowaniu żadnych dowodów, które mogłyby wskazywać, że pismo to zostało podrobione bądź przerobione. Tym samym przyjąć trzeba, że jeszcze w maju 2016 r. faktycznie pełnił funkcję prezesa zarządu spółki.

Dokładna data, w której pozwany D. T. przestał być prezesem zarządu spółki pozostaje jednak dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy nieistotna, ważne jest bowiem to, że wszystkie roszczenia powódki wobec Zakładu (...) sp. z o.o. powstały w czasie, kiedy pozwany D. T. – jak sam twierdzi – pełnił jeszcze funkcję prezesa zarządu, ostatnia faktura VAT została bowiem wystawiona 31 marca 2016 r., zaś pozwany uważa w niniejszym procesie, że jego funkcja ustała 12 kwietnia 2016 r. Dodać trzeba, że pozwany załączył do odpowiedzi na pozew skierowane do niego imienne jako prezesa zarządu spółki wezwanie do zapłaty opiewające na całą kwotę główną roszczenia powódki, datowane na 9 czerwca 2016 [por. wezwanie załączone do odpowiedzi na pozew - k. 117].

W orzecznictwie i doktrynie wskazuje się, że odpowiedzialność z art. 299 § 1 k.s.h. obejmuje – w odniesieniu do wierzytelności niezaspokojonych przez spółkę – wszystkie osoby, które pełniły funkcję członka zarządu od momentu powstania zobowiązań spółki, a nie od momentu wymagalności tych zobowiązań [por.: A. O. (red.), Kodeks spółek handlowych. Tom (...). Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Komentarz, W. 2018, L., (...), t. 2A, 2007, s. (...); R., Komentarz KSH, 2014, s. 572; T. S., w: J., Komentarz KSH, 2018, art. 299, Nb 68; K. K.-P., w: K., Spółka z o.o., 2007, s. 579; S.K. (...), Cywilna, s. 84; oraz orzecznictwo: wyr. SN: z 28.2.2008 r., III CZP 143/07, OSNC 2009, Nr 3, poz. 38; z 31.1.2007 r., II CSK 381/06, MoP 2005, Nr 20, s. 972; z 2.2.2007 r., IV CSK 370/06, OSNC 2008, Nr A, s. 18; z 25.2.2010 r., V CSK 248/09, OSNC 2010, Nr 10, poz. 141]. Wskazuje się zarazem, że nietrafne byłoby ograniczenie odpowiedzialności jedynie do członków zarządu pełniących funkcję w czasie, w którym wierzytelność była wymagalna. W świetle przesłanek egzoneracyjnych, koncentrujących się na podjęciu odpowiednich działań chroniących majątek spółki w czasie właściwym dla ogłoszenia upadłości, przyjęciu odpowiedzialności tylko za wymagalne zobowiązanie sprzeciwia się brzmienie art. 11 ust. 2 PrUpadł, który nie uzależnia obowiązku złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości od tego, by zobowiązania te były wymagalne, jeżeli podstawą niewypłacalności jest brak pokrycia zobowiązań w

majątku spółki. Członek zarządu winien mieć na uwadze obowiązek wykonania wszystkich zobowiązań spółki, a nie tylko w danym momencie wymagalnych [por.: A. O. (red.), Kodeks spółek handlowych. Tom (...). Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Komentarz, W. 2018, L.].

W świetle powyższego przyjąć trzeba, że skoro zobowiązania Zakładu (...) sp. z o.o. powstały w czasie, kiedy pozwany D. T. pełnił jeszcze funkcję prezesa zarządu, to tym samym pozwany winien mieć na uwadze obowiązek ich zaspokojenia. Nawet rezygnacja z funkcji prezesa zarządu przed zaspokojeniem tych zobowiązań (ale po ich powstaniu) nie zwalnia pozwanego z odpowiedzialności z art. 299 § 1 k.s.h.

Jak już wspomniano wyżej pozwany formułując swoją linię obrony powoływał się na przesłanki egzoneracyjne z art. 299 § 2 k.s.h. wywodząc, że po pierwsze nie ponosi winy za niezgłoszenie we właściwym czasie wniosku o ogłoszenie upadłości spółki, zaś po drugie – że wierzyciel, tj. powódka, nie poniosła szkody mimo niezłożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, gdyż nawet gdyby wniosek ten został przez pozwanych złożony, to spółka i tak nie miała środków wystarczających na zaspokojenie wierzytelności powódki. Co więcej – jak dalej twierdził – spółka nie miała nawet środków na zaspokojenie kosztów postępowania upadłościowego, co najpewniej skutkowałoby oddaleniem wniosku na podstawie art. 13 ust. 1 prawa upadłościowego. Pozwany D. T. twierdził zarazem, że nie może ponosić ujemnych konsekwencji za działania pozostałych członków zarządu, w szczególności swojego ojca oraz jego czynności po rezygnacji pozwanego z funkcji członka zarządu, która była efektem eskalującego konfliktu między pozwanym i jego ojcem, obaj mieli bowiem inne wizje zarządzania firmą. Pozwany wskazał, że konflikt ten rozwinął się w marcu 2016 r., kiedy to ojciec pozwanego doszedł nagle do wniosku, że jest to jego firma i nie potrzebuje syna. Pozwany postanowił więc ustąpić, następnie – jak twierdzi – zmuszony został do sprzedaży udziałów oraz wyprowadzenia się razem z żoną z rodzinnego domu i przeniesienia w rodzinne strony żony, tj. na (...). Z materiału dowodowego wynika jednak, że pozwany Z. T. inaczej postrzega swój konflikt z synem, składając zeznania w postępowaniu w przedmiocie ogłoszenia upadłości Z. T. podał bowiem, że problemy finansowe spółki zaczęły się w 2010 roku, kiedy syn D. T. ożenił się oraz razem z żoną wydał pieniądze spółki nie licząc się z jej kondycją finansową. Z. T. zeznał również, że jego syn źle prowadził spółkę, nie kończył robót, nie zapewniał nowych kontraktów, co więcej – jak wskazał – miałby okradać spółkę, wywiózł też maszyny o wartości około 400.000 - 500.000 zł w czerwcu 2016 r.

Przyczyny konfliktu między członkami zarządu (ojcem i synem) pozostają jednak bez znaczenia dla odpowiedzialności wobec wierzycieli zarządzanej przez nich spółki. Niesporne jest (wynika to bowiem z twierdzeń pozwanego D. T. jak również z korespondujących z nimi dokumentów z akt sprawy), że złożył on rezygnację z funkcji prezesa zarządu spółki w sytuacji, kiedy niezaspokojone pozostały zobowiązania wobec powódki z 11 faktur na łączną kwotę 175.992,25 zł, plus odsetki za opóźnienie. Pozwany D. T. miał świadomość istnienia tego długu, kierowane były do niego wezwania do zapłaty, na które pozwany odpowiadał, prosząc powódkę o prolongatę i wyrozumiałość. Pozwany D. T. zaprzestał prowadzenia spraw spółki w 2016 r., formalnie wykreślono go z KRS w październiku 2016 r. Sytuacja ta wskazuje więc na to, że pozwany D. T. odszedł ze spółki nie zapewniając zaspokojenia wierzyciela osobie powódki, w ostateczności pozostawiając sprawy spółki oraz jej długi swoim rodzicom. Decyzja taka nie może zwalniać z odpowiedzialności za należyte prowadzenie spraw spółki, której członkiem zarządu co najmniej do kwietnia 2016 r. pozwany D. T. wciąż pozostawał.

Przypomnieć trzeba, że zgodnie z art. 293 § 2 k.s.h. członek zarządu powinien przy wykonywaniu swoich obowiązków dolożyć staranności wynikającej z zawodowego charakteru swojej działalności. Jeśli zaś członek zarządu prowadzi sprawy spółki w sposób niezgodny z art. 293 § 2 k.s.h. (tj. nienależycie) i w konsekwencji doprowadzi do jej niewypłacalności (bezskuteczności egzekucji), to wówczas ponosi osobistą odpowiedzialność za zobowiązania spółki na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. Jeżeli zatem D. T. w czasie pełnienia funkcji prezesa zarządu spółki nie zapewnił w jej majątku środków na zaspokojenie zobowiązań wobec powódki na kwotę 175.992,25 zł, poprzestał jedynie na pismach do wierzyciela z prośbą o prolongatę i wyrozumiałość, a następnie odszedł z zarządu spółki pozostawiając jej prowadzenie rodzicom, nie można przyjąć po jego stronie braku winy w należytych prowadzeniu spraw spółki.

W tym temacie uznać więc należało, że pozwany nie zdołał wykazać, iż nie ponosi – z uwagi na konflikt z ojcem – winy za niezłożenie we właściwym czasie wniosku o ogłoszenie upadłości spółki stosownie do art. 299 §

2 k.s.h., a w konsekwencji, że nie ponosi winy za doprowadzenie Zakładu (...) sp. z o.o. do takiego stanu, że egzekucja wierzytelności powódki z majątku spółki okazała się bezskuteczna. Zgodnie z art. 299 § 2 k.s.h. członkowie zarządu mają bowiem obowiązek zgłosić wniosek o ogłoszenie upadłości „we właściwym czasie”, a więc w najwcześniejszym możliwym terminie, kiedy wystąpiły ku temu ustawowe przesłanki. Niewykluczone przy tym, że złożenie tego wniosku „we właściwym czasie” pozwoliłoby na przeprowadzenie postępowania upadłościowego i częściowe zaspokojenie wierzycieli, majątkiem spółki zaczęłyby bowiem zarządzać syndyk masy upadłości, tym samym zapewnione byłoby należyte prowadzenie spraw spółki w takim zakresie, który zapewniałby najpełniejsze możliwe zaspokojenie wierzycieli. Pozwany D. T. zarzuca swojemu ojcu brak umiejętności zarządzania spółką, co potwierdza po części sporządzone pismem ręcznym pismo pozwanego Z. T. o braku umiejętności sporządzenia sprawozdania finansowego. Tym bardziej więc należyte prowadzenie spraw spółki przez D. T. wymagało przed złożeniem rezygnacji z funkcji w zarządzie złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości i zapewnienia zarządu syndyka masy upadłości.

Oceniając zgromadzony materiał dowodowy nie można również zgodzić się z zarzutami pozwanego D. T., nawiązującymi do tego, że sytuacja finansowa spółki w dacie jego rezygnacji z funkcji prezesa zarządu (tj. w pierwszej połowie 2016 r.) była dobra, brak więc było podstaw do składania wniosku o ogłoszenie upadłości. Przeczą temu zebrane w sprawie dowody, w szczególności pisma pozwanego D. T. do powódki z prośbą o prolongatę terminów płatności i z prośbą wyrozumiałość. Przeczą temu również dokumenty złożone przez rodziców pozwanego w postępowaniu o ogłoszenie upadłości, które pozwany D. T. - jak sam twierdzi - pomagał rodzicom przygotować. Tymczasem w postępowaniu tym złożono rachunek zysków i strat za okres do 20 maja 2016 r. (w którym wskazano, że w okresie sprawozdawczym spółka odnotowała niewielki zysk w wysokości 2.553,31 zł, zaś w poprzednim okresie sprawozdawczym stratę w wysokości 2.322.931,73 zł oraz liczący cztery strony spis wierzycieli spółki (z którego wynika, że spółka posiadała licznych wierzycieli: przedsiębiorców, banki, urząd skarbowy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, natomiast terminy spłat niezaspokojonych wierzytelności przypadają od połowy 2015 r.). W świetle tych dowodów nie sposób uznać, że w czasie, kiedy pozwany D. T. pozostawał jeszcze w zarządzie spółki, brak było podstaw do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości.

Kolejną przesłanką egzoneracyjną, na którą powoływał się pozwany, jest brak szkody po stronie powódki, gdyż – zdaniem pozwanego – pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości stopień jej zaspokojenia w przypadku złożenia tego wniosku byłby taki sam, jak w przypadku jego niezgłoszenia. Pozwany D. T. nie przedstawił jednak żadnych dowodów dla wykazania tego faktu, co przesądza o tym, że ten sposób obrony należy uznać za nieskuteczny. Uzupełniająco wskazać jedynie trzeba, że z zeznań pozwanego Z. T. złożonych w postępowaniu w sprawie ogłoszenia upadłości oraz z dokumentów złożonych do tej sprawy wynika, że spółka prowadziła działalność gospodarczą w zakładzie mieszczącym się w P. przy ul. (...) (niesporne jest przy tym, że była to działalność w zakresie produkcji maszyn i urządzeń w branży recyklingowej - do segregacji i utylizacji odpadów); niewątpliwie spółka posiadała więc majątek ruchomy w postaci chociażby maszyn produkcyjnych, z zeznań pozwanego Z. T. wynika przy tym, że maszyny te o wartości 400.000 - 500.000 zł w czerwcu 2016 r. miałyby być zabrane z zakładu spółki przez pozwanego D. T. (fakt zaboru maszyn nie został jednak w niniejszym procesie udowodniony).

Pozostaje jeszcze rozważyć – mając na uwadze linię obrony pozwanego D. T. – czy złożenie przez niego wniosku o ogłoszenie upadłości we właściwym czasie pozwoliłoby wszcząć postępowanie upadłościowe, czy też, jak wskazuje pozwany, wystąpiłyby podstawy do zastosowania art. 13 ust. 1 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze, który stanowi, że: Sąd oddali wniosek o ogłoszenie upadłości, jeżeli majątek niewypłacalnego dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania lub wystarcza jedynie na zaspokojenie tych kosztów.

Przed przystąpieniem do rozważań w tym temacie wskazać jednak trzeba, że w doktrynie i orzecznictwie podkreśla się, że adresatem regulacji art. 13 PrUpNapr jest sąd upadłościowy, a to oznacza, że podmiot obowiązany do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości (w tym wypadku członek zarządu dłużnika) nie może powoływać się na treść art. 13 PrUpNapr jako na okoliczność usprawiedliwiającą zaniechanie złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Nawet jeżeli jest oczywiste, że dłużnik nie ma jakiegokolwiek majątku, to istnieje obowiązek złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości w przypadku zaistnienia przesłanek, o których mowa w art. 10 i 11 PrUpNapr. Podobnie wierzyciel

(inny uprawniony) może złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości dłużnika, nawet przy świadomości istnienia bardzo szczupłego majątku dłużnika [por. R. A., Prawo upadłościowe. Komentarz. W. 2016. L.].

W orzecznictwie myśl ta wyrażona została m.in. w wyroku NSA z 21 grudnia 2010 r. (I (...) 36/10, L.), wydanym w kontekście subsydiarnej ze spółką z ograniczoną odpowiedzialnością odpowiedzialności członków jej zarządu za jej zaległości podatkowe, opartej o art. 116 Ordynacji podatkowej, gdzie wskazano: "W myśl art. 13 ust. 1 Prawa upadłościowego i naprawczego sąd oddali wniosek o ogłoszenie upadłości, jeżeli majątek niewypłacalnego dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania. Jednakże podkreślić z całą mocą należy, że wymieniona przesłanka braku majątku na pokrycie kosztów postępowania upadłościowego podlega ocenie sądu upadłościowego w toku postępowania w przedmiocie ogłoszenia upadłości i to sąd upadłościowy czyni stosowne ustalenia w tym zakresie. Nie jest więc w żaden sposób uprawnione antycypowanie niejako rozstrzygnięcia sądu upadłościowego przez skarżącego poprzez powoływanie się na okoliczność, która mogłaby dopiero być przedmiotem postępowania przed sądem upadłościowym, wszczętym na skutek złożenia wniosku". Z kolei Sąd Najwyższy w postanowieniu z 19 czerwca 1996 r. (III CZP 66/96), wydanym na gruncie przepisów PrUp w kontekście problemu upadłości stowarzyszenia będącego w toku postępowania likwidacyjnego oraz obowiązku likwidatora złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, wskazał: "Nałożenie na likwidatora obowiązku jest uzasadnione przede wszystkim ze względu na ochronę wierzycieli (...). Ogłoszenie upadłości dłużnika stwarza także wierzycielom realną szansę uczestniczenia w podziale całości masy upadłości według zasad Prawa upadłościowego (tzn. reguł, jakie ustawodawca uznał za słuszne), chroniąc ich zarazem przed wyczerpaniem tego majątku na zaspokojenie niektórych tylko wierzycieli, dobranych bądź przypadkowo, bądź dowolnie. Wreszcie (...), złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości pozwala na pełną weryfikację rzeczywistego stanu majątku dłużnika, ma on bowiem obowiązek na żądanie sądu złożyć aktualny bilans, rachunek wyników i spis wierzycieli. Wszystkie te względy nie pozwalają dopuścić do rezygnacji ze złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości także w sytuacji, kiedy, zdaniem likwidatora, majątek dłużnika nie wystarcza nawet na pokrycie kosztów postępowania upadłościowego. Do sądu bowiem należy ocena i rozstrzygnięcie o uwzględnieniu lub oddaleniu wniosku likwidatora (...), podobnie jak o umorzeniu wszczętego już postępowania upadłościowego w związku z brakiem środków wystarczających nawet na zaspokojenie jego kosztów (...)".

Podzielając przedstawioną wyżej linię orzeczniczą oraz poglądy doktryny wskazać trzeba, że sposób obrony pozwanego D. T., sprowadzający się do wskazania na możliwość zastosowania przez Sąd upadłościowy art. 13 ust. 1 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze w razie złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości nie może prowadzić do wyłączenia jego odpowiedzialności w sytuacji, gdy podstawy do ogłoszenia upadłości zaistniały, a wniosek w tym przedmiocie nie został złożony. Niezależnie od tego wskazać trzeba, że pozwany D. T. nie wykazał, iż złożenie wniosku „we właściwym czasie” spowodowałoby zastosowanie art. 13 ust. 1 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze.

Tym samym przyjąć trzeba, że pozwany D. T. przed swoją rezygnacją z funkcji członka zarządu Zakładu (...) sp. z o.o. nie złożył (co niesporne) wniosku o ogłoszenie upadłości spółki, co w efekcie doprowadziło do całkowitej utraty majątku przez spółkę, prosperującą jeszcze w dacie sprawowania funkcji prezesa zarządu przez pozwanego D. T., a w dalszej kolejności doprowadziło do bezskuteczności egzekucji prowadzonej przez powódkę. Bezskuteczność egzekucji wierzytelności powódki – jak już wspomniano wyżej – jest w rozpoznawanej sprawie faktem niekwestionowanym przez pozwanego D. T..

Powyższe rozważania pozwalają zatem uznać, że powódka z uwagi na to, iż pozwany D. T. nie złożył we właściwym czasie jako prezes zarządu Zakładu (...) sp. z o.o. wniosku o ogłoszenie upadłości tej spółki, poniosła szkodę z uwagi na bezskuteczność egzekucji swoich wierzytelności z majątku spółki zarządzanej przez pozwanego, a były to wierzytelności stwierdzone nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym wydanym w sprawie VIII GNc 467/17, powstałe w okresie od czerwca 2015 r. do marca 2016 r., kiedy to pozwany D. T. pozostawał prezesem zarządu Zakładu (...) sp. z o.o.

Rzeczona szkoda po stronie powódki obejmuje m.in. niezaspokojone przez spółkę zobowiązania wobec powódki, stwierdzone wskazanym wyżej tytułem wykonawczym, na które, jak już wspomniano wyżej, składa się kwota zasądzona nakazem zapłaty w wysokości 194.926,95 zł, w tym 175.992,25 zł z tytułu należności głównej oraz 18.934,70

zł z tytułu skapitalizowanych odsetek od dnia wymagalności do dnia poprzedzającego wniesienie pozwu przeciwko spółce, tj. 21 września 2017 r.

Zagadnienie, czy od członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością wierzyciel może dochodzić również należności ubocznych zasądzonych w sprawie przeciwko spółce, zostało poddane ocenie przez Sąd Najwyższy w uchwale z 7 grudnia 2006 r. w sprawie III CZP 118/06. Sąd Najwyższy w uchwale tej stwierdził, że odpowiedzialność członków zarządu na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. obejmuje zasądzone w tytule wykonawczym, wydanym przeciwko spółce, koszty procesu, koszty postępowania egzekucyjnego umorzonego z powodu bezskuteczności egzekucji i odsetki ustawowe od należności głównej. Dodał przy tym, że odsetki od zobowiązania pieniężnego spółki mogą być liczone do chwili powstania roszczenia odszkodowawczego z art. 299 § 1 k.s.h., tj. do chwili, kiedy egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna. Sąd Najwyższy powołał się przy tym na dotychczasowe orzecznictwo, w którym jednolicie przyjmuje się, iż odpowiedzialność członków zarządu nie ogranicza się tylko do niewyegzekwowanej wierzytelności w jej nominalnej wysokości, uznaje się bowiem, że odpowiedzialność członka zarządu obejmuje także odsetki za opóźnienie spółki w zapłacie należności, będącej przedmiotem bezskutecznej egzekucji i nie ma znaczenia dla zakresu tej odpowiedzialności fakt, że odsetki te nie biegłyby w stosunku do masy upadłości [por. Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 16 października 1998 r., III CKN 650/07; z dnia 21 maja 2004 r., III CK 55/03; z dnia 30 czerwca 2005 r., IV CK 740/04; z dnia 7 grudnia 2006 r., III CSK 219/06; uchwała z dnia 7 grudnia 2006 r., III CZP 118/06].

W świetle powyższego odpowiedzialność pozwanego D. T. za roszczenie odszkodowawcze powódki w kwocie 194.926,95 zł, to jest w kwocie zasądzonej nakazem zapłaty obejmującej należność główną w wysokości 175.992,25 zł oraz odsetki skapitalizowane za okres od dnia wymagalności do dnia poprzedzającego wniesienie pozwu, tj. 21 września 2017 r., po skapitalizowaniu wyrażające się kwotą 18.934,70 zł. Uzasadnione jest również roszczenie odszkodowawcze powódki obejmujące dalsze odsetki, skapitalizowane za okres od 22 września 2017 r. do dnia stwierdzenia bezskuteczności egzekucji, tj. 3 lipca 2018 r. Roszczenie powódki w wysokości 10.616,84 zł (kwota odsetek od 175.992,25 za okres 22 września 2017 r. - 3 lipca 2018 r.) jest więc również uzasadnione.

Roszczenie powódki obejmuje również koszty procesu przeciwko spółce oraz koszty postępowania egzekucyjnego i klauzulowego, w tym:

5.817 zł tytułem kosztów procesu zasądzonych nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym wydanym w sprawie VIII GNc 467/17,

2.809,69 zł tytułem kosztów postępowania egzekucyjnego wraz z kosztami zastępstwa prawnego w postępowaniu egzekucyjnym, ustalonych postanowieniem komornika sądowego z 3 lipca 2018 r.,

126 zł tytułem kosztów postępowania o nadanie klauzuli wykonalności nakazowi zapłaty wydanemu w sprawie VIII GNc 467/17.

W powołanej wyżej uchwale Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2006 r. wydanej w sprawie III CZP 118/06 jak już wspomniano Sąd Najwyższy wskazał, że odpowiedzialność członków zarządu z art. 299 § 1 k.s.h. obejmuje m.in. zasądzone w tytule wykonawczym wydanym przeciwko spółce koszty procesu, jak również koszty postępowania egzekucyjnego umorzonego z powodu bezskuteczności egzekucji. Pogląd ten jest powszechnie aprobowany w orzecznictwie i doktrynie [tak: A. K., Odpowiedzialność członków zarządu za zobowiązania spółki z o.o., W. 2009, s. 83; wyrok SN z 16.03.2007 r. w sprawie III CSK 404/06, Prawo Spółek z 2008 r., Nr 4, s. 58; wyrok SN z 8.03.2007 r. w sprawie III CSK 352/06, Prawo Spółek z 2008 r., Nr 4, s. 58; wyrok SA w Katowicach z 4.07.2006 r. w sprawie I ACa 341/06, OSA w K. z 2006 r., Nr 4, poz. 9].

Tym samym roszczenie odszkodowawcze powódki uzasadnione jest również w zakresie opisanych wyżej roszczeń o zapłatę kwot: 5.817 zł, 2.809,69 zł, 126 zł.

Reasumując powódka w niniejszej sprawie zasadnie domaga się odszkodowania, które obejmuje należność główną zasądzoną tytułem wykonawczym (z 11 faktur VAT), odsetek za opóźnienie w spełnieniu świadczenia przez spółkę,

które powódka naliczyła od dnia wymagalności roszczeń przeciwko zarządzanej przez pozwanego spółce do dnia stwierdzenia bezskuteczności egzekucji z jej majątku.

Od tak wyliczonego odszkodowania powódka domaga się zasądzenia od pozwanego członka zarządu odsetek za opóźnienie w spełnieniu jego świadczenia, liczonych od daty wskazanej w wezwaniu do zapłaty.

Dla jasności dalszego wyводу należy wyjaśnić, że w procesie przeciwko członkowi zarządu o zapłatę odszkodowania z art. 299 § 1 k.s.h. rozróżnienia wymagają odsetki stanowiące zobowiązanie spółki i odsetki stanowiące zobowiązanie członka zarządu :

- odsetki stanowiące zobowiązanie spółki za opóźnienie w zapłacie składają się na szkodę powoda w sprawie przeciwko członkowi zarządu z art. 299 § 1 k.s.h., tym samym stanowią jeden z elementów kwoty głównej żądania, a podstawą prawną roszczenia odszkodowawczego (w skład którego wchodzi te odsetki) jest art. 299 § 1 k.s.h. - w rozpoznawanej sprawie są to skapitalizowane odsetki w wysokości 18.934,70 zł oraz 10.616,84 zł;

- odsetki za opóźnienie stanowiące zobowiązanie członka zarządu w sprawie z art. 299 § 1 k.s.h. mogą być naliczane od dnia, w którym członek zarządu pozostaje w opóźnieniu w zapłacie odszkodowania (w skład którego mogą wchodzić również odsetki spółki, o ile zostaną doliczone do roszczenia odszkodowawczego powoda), podstawą prawną ich dochodzenia jest art. 481 § 1 k.c., termin spełnienia roszczenia odszkodowawczego nie jest jednak oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, określany jest więc zgodnie z art. 455 k.c., co oznacza, że odsetki stanowiące zobowiązanie członka zarządu za opóźnienie w zapłacie odszkodowania mogą być dochodzone od dnia wskazanego w wezwaniu do zapłaty.

Powyższe rozróżnienie precyzyjnie naświetlił Sąd Najwyższy wyroku z dnia 25 maja 2016 r. (V CSK 579/15), gdzie w uzasadnieniu prezentując dotychczasową linię orzeczniczą powołał się m.in. na cytowaną już wyżej uchwałę z 7 grudnia 2006 r., wydaną w sprawie III CZP 118/06. W sprawie V CSK 579/15 Sąd Najwyższy dalej argumentował, że niezaspokojonemu w postępowaniu egzekucyjnym wierzycielowi spółki z o.o. przysługują także od członków zarządu odpowiadających na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. odsetki na podstawie art. 481 k.c. za opóźnienie w spełnieniu świadczenia odszkodowawczego, przy czym odsetek przysługujących na podstawie art. 481 k.c., zaś przysługujące na tej podstawie odsetki mogą być dochodzone przez wierzyciela spółki od członków jej zarządu za opóźnienie, tj. od dnia wymagalności tego odszkodowania [por. m.in. uchwała SN z 7 grudnia 2006 r., III CZP 118/06, wyroki SN z 16 października 1998 r., III CKN 650/07 i z 21 maja 2004 r., III CK 55/03]. Ustalenie daty, od której należą się wierzycielowi spółki od członków zarządu odsetki za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego na podstawie art. 481 k.c. od kwoty odszkodowania z tytułu odpowiedzialności odszkodowawczej z art. 299 k.s.h., powinno nastąpić z uwzględnieniem unormowania art. 455 k.c. Termin wykonania tego zobowiązania nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, powinno ono zostać spełnione niezwłocznie po wezwaniu członka zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością do jego wykonania. Zatem przewidziane w art. 481 k.c. odsetki za opóźnienie spełnienia świadczenia pieniężnego przez członków zarządu należą się od chwili wymagalności roszczenia ustalonej stosownie do art. 455 k.c.

Przekładając na grunt niniejszej sprawy powyższe rozważania prawne wskazać trzeba, że przysługujące powódce roszczenie, odpowiadające szkodzie w jej majątku, wyrażające się kwotą 214.296,48 zł, wskazane zostało w skierowanym do pozwanego D. T. wezwaniu do zapłaty z 6 marca 2019 r., które doręczono pozwanemu 16 marca 2019 r. W wezwaniu tym ujęte zostały wszystkie należności dochodzone przez powódkę w niniejszym procesie (kwota z wezwania wynosząca 223.530,15 zł jest przy tym wyższa od kwoty żądania pozwu w niniejszej sprawie, ponieważ powódka w wezwaniu tym domagała się zapłaty skapitalizowanych odsetek spółki liczonych od kwoty należności głównej 175.992,25 zł za okres 22 września 2017 r. - 6 marca 2019 r., a więc do daty wezwania do zapłaty, podczas gdy w niniejszym procesie domaga się tych odsetek skapitalizowanych za krótszy okres, tj. do daty bezskuteczności egzekucji - 3 lipca 2018 r.). Tym samym od pozwanego D. T. zasądzone odsetki od objętej żądaniem kwoty odszkodowania zgodnie z żądaniem pozwu, tj. od dnia 25 marca 2019 r. - od daty przypadającej po upływie 9 dni od doręczenia wezwania do zapłaty.

Stan faktyczny sprawy ustalony został w oparciu o przedstawione przez strony dowody z dokumentów, w tym na poświadczonych za zgodność z oryginałem przez pełnomocnika strony powodowej będącego radcą prawnym dokumentach urzędowych w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, zaopatrzonego w klauzule wykonalności. Dowody te nie były kwestionowane przez strony, jak również nie budziły wątpliwości Sądu. Nadto zasadnicza część okoliczności faktycznych sprawy nie była w zasadzie między stronami sporna. Pozwany D. T. nie powołał przy tym żadnych innych dowodów niż dowody z dokumentów dla poparcia podnoszonych w procesie twierdzeń.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 k.p.c. Powódka wygrała postępowanie w całości, na jej rzecz zasądzono więc koszty obejmujące opłatę sądową od pozwu: 10.715 zł, koszty zastępstwa procesowego: 10.800 zł, zwrot wydatków pełnomocnika powódki w postaci opłaty skarbowej od pełnomocnictwa: 17 zł.

Na koniec odnieść należy się do pisma procesowego pozwanego D. T. z 26 października 2020 r., zatytułowanego „załącznik do protokołu rozprawy z dnia 22 października 2020 r.”. Pismo to nie może stanowić załącznika do protokołu w rozumieniu art. 161 k.p.c., pozwany nie stawił się bowiem na rozprawie i nie złożył żadnych oświadczeń, mimo prawidłowego zawiadomienia o terminie. Niemniej jednak wskazać trzeba, że nieuzasadnione są obawy pozwanego D. T., że wydanie w stosunku do niego wyroku częściowego nie pozwoli na odzwierciedlenie solidarnej odpowiedzialności obu pozwanych, o ile w terminie późniejszym w stosunku do pozwanego Z. T. wydany zostanie wyrok zasądający. Należy bowiem wskazać, że w ewentualnym wyroku wobec pozwanego Z. T. zaznaczone zostanie, że pozwany Z. T. w całości bądź w części odpowiada solidarnie z pozwanym D. T., od którego roszczenie powódki zostało zasądzone wyrokiem wydanym 5 listopada 2020 r. Wskazać również trzeba, że wniosek pozwanego D. T. o wstrzymanie rozstrzygnięcia w stosunku do jego osoby (wstrzymanie wydania wyroku częściowego) oraz wydanie wyroku końcowego jednocześnie przeciwko obu pozwany, umotywowany tym, że w przypadku zasądzenia roszczenia od D. T. wyrokiem częściowym będzie on miał duże trudności w dochodzeniu należności z tytułu regresu od swojego ojca, jest nieuzasadniony. Istota solidarności po stronie dłużników, wyrażona w art. 366 § 1 k.c., sprowadza się do tego, że wierzyciel może według swojego wyboru żądać całości lub części świadczenia od wszystkich dłużników łącznie, od kilku z nich lub od każdego z osobna, a zaspokojenie wierzyciela przez któregokolwiek z dłużników zwalnia pozostałych. Tym samym, o ile wierzyciel uzyska tytuł wykonawczy przeciwko dłużnikowi wypłacalnemu, ciężar prowadzenia postępowania regresowego przeciwko pozostałym dłużnikom spada właśnie na dłużnika, który zaspokoił wierzyciela. Sprzeczne z istotą solidarności dłużników wyrażoną w art. 366 § 1 k.c. byłoby więc wstrzymanie się z wydaniem wyroku częściowego z przyczyn wskazanych przez pozwanego D. T. w piśmie procesowym z 26 października 2020 r., to jest z uwagi na to, że pozwany będzie miał trudności w dochodzeniu należności regresowych od swojego ojca.